

บันทึก

เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทาน

กรมทางหลวงได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๖๐๖/๒๐๔๘๖ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กรมทางหลวงมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทาน ดังนี้

เดิมกรมทางหลวงได้ให้สัมปทานในการก่อสร้างทางยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ ถนนวิภาวดีรังสิต (ตอนดินแดง - ดอนเมือง) ตามพระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓ แก่บริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด ซึ่งต่อมาได้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อบริษัทเป็น “บริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน)” กรุงเทพมหานครได้พิจารณาเห็นว่า ทางหลวงสัมปทานดังกล่าวเป็นทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลและเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามความหมายของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ แต่การที่กรมทางหลวงได้ให้สัมปทานแก่บริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน) จัดหาผลกำไรจากการเก็บค่าผ่านทางเป็นการหาประโยชน์ในลักษณะประกอบการค้า จึงไม่ได้รับยกเว้นการเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ขอให้กรมทางหลวงยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับทางหลวงสัมปทานดังกล่าวต่อไป

กรมทางหลวงมีความเห็นว่า กรมทางหลวงมีอำนาจให้สัมปทานแก่ผู้ใดในการก่อสร้างทางหลวงดังกล่าวตามพระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓ ทางหลวงดังกล่าวจึงเป็นทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันและไม่ได้รับประโยชน์ทางการค้าจากการเก็บค่าผ่านทางบนทางดังกล่าวแต่อย่างใด จึงขอหารือว่าทางหลวงสัมปทานเป็นโรงเรือนซึ่งต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่ และกรมทางหลวงซึ่งเป็นส่วนราชการจะต้องเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือไม่ประการใด ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยและแจ้งให้ทราบเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ผู้แทนกรุงเทพมหานครและผู้แทนบริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้ สัญญาสัมปทานทางหลวงในทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ ถนนวิภาวดีรังสิต ตอนดินแดง - ดอนเมือง ซึ่งกรมทางหลวงได้ทำกับบริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒ นั้น มิได้มีข้อสัญญาใดกำหนดไว้ชัดเจนว่ากรรมสิทธิ์ของทางยกระดับที่สร้างบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ เป็นของใคร กำหนดแต่เพียงให้กรม

ทางหลวงส่งมอบพื้นที่ให้แก่บริษัทฯ เมื่อมีการร้องขอ (ข้อ ๘)^๑ โดยบริษัทฯ จะจ่ายค่าเช่าให้เป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ตลอดอายุสัมปทาน (ข้อ ๒.๓)^๒ ต่อมา ได้มีการแก้ไขสัญญาสัมปทานฉบับดังกล่าวโดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ในสัญญาสัมปทานฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนี้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ของทางหลวงสัมปทานไว้ชัดเจนว่า ผู้รับสัมปทานยินยอมให้กรรมสิทธิ์ในทางหลวงสัมปทานเดิมตกเป็นของรัฐนับแต่วันลงนามในสัญญาสัมปทานฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนี้ และสำหรับทางหลวงสัมปทานตอนต่อขยายจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมทางหลวงเมื่อสร้างแล้วเสร็จ (ข้อ ๒๒)^๓ แต่ผู้รับสัมปทานก็ตกลงจ่ายค่าเช่าที่ดินที่จะใช้ก่อสร้างทางสัมปทานตอนต่อขยายเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทตลอดอายุของสัมปทาน (ข้อ ๕)^๔ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้ผู้รับสัมปทานจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสัมปทานทั้งหมด (ข้อ ๑๖)^๕ ผู้รับสัมปทานจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสัมปทานทั้งหมด

หากมีการขึ้นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มไปจากอัตราร้อยละ ๗ (เจ็ด) ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน ผู้รับสัมปทานมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐบาลชดเชยในส่วนที่ผู้รับสัมปทานจะต้องเสียหายจากการปรับอัตราภาษีดังกล่าวได้ หรือหากมีการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มลงไปจากอัตราร้อยละ ๗ (เจ็ด) ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน รัฐบาลมีสิทธิสั่งผู้รับสัมปทานปรับลดค่าผ่านทาง หรือชดเชยให้แก่รัฐ หรือโดยวิธีการอื่นตามที่ได้ตกลงกันอันเป็นผลจากการปรับอัตราภาษีดังกล่าวได้

^๑ ข้อ ๘ การมอบพื้นที่ทางหลวงสัมปทานให้แก่บริษัทฯ

ที่ดินในเขตทางหลวงที่มีอยู่เดิมอันเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สัมปทานตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒ นั้น จะต้องส่งมอบให้แก่บริษัทเมื่อบริษัทร้องขอ และที่ดินเพิ่มเติมบรรดาที่จำเป็นเพื่อการก่อสร้าง การประกอบการ และบำรุงรักษาทางหลวงสัมปทานนี้จะต้องจัดให้ได้มาตามเวลาที่ต้องการเพื่อให้งานทางด้านวิศวกรรมและการก่อสร้างทางหลวงสัมปทานดำเนินไปตรงตามข้อกำหนดการโดยไม่หยุดชะงัก

^๒ ข้อ ๒.๓ บริษัทจะต้องจ่ายค่าเช่าเต็มจำนวนครั้งเดียวตลอดอายุสัมปทานนี้เป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) สำหรับที่ดินเขตทางหลวงที่มีอยู่เดิม เงินดังกล่าวนี้จะจ่ายเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องจ่ายก่อนลงมือก่อสร้างทางหลวงสัมปทาน

^๓ ข้อ ๒๒ การโอนกรรมสิทธิ์ทางหลวงสัมปทาน ในวันลงนามในบันทึกข้อตกลงนี้ผู้รับสัมปทานยินยอมให้กรรมสิทธิ์ในทางหลวงสัมปทานเดิม รวมทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในพื้นที่สัมปทานเดิมตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ และเมื่อผู้รับสัมปทานก่อสร้างทางหลวงสัมปทานตอนต่อขยายทางด้านทิศเหนือเสร็จเป็นบางส่วนหรือแล้วเสร็จทั้งหมด ให้กรรมสิทธิ์ในทางหลวงสัมปทานส่วนที่แล้วเสร็จรวมทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องทั้งหมดภายในพื้นที่สัมปทานตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐทันที แต่ทั้งนี้ผู้รับสัมปทานยังคงมีสิทธิและหน้าที่ซึ่งรวมถึงหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาตามที่กฎหมายและตามข้อความในบันทึกข้อตกลงและสัญญาสัมปทานทางหลวงเดิมทุกประการ

^๔ ข้อ ๕ ค่าเช่าที่ดิน

ผู้รับสัมปทานตกลงจ่ายค่าเช่าที่ดินของกรมทางหลวงที่จะใช้ก่อสร้างทางสัมปทานตอนต่อขยายทางด้านทิศเหนือให้แก่กรมทางหลวงเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ตลอดอายุของสัมปทาน ในวันลงนามในบันทึกข้อตกลงนี้ เงินค่าเช่าที่ดินดังกล่าวในวาระแรกจะไม่มีการคืนให้ไม่ว่าจะเกิดกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

^๕ ข้อ ๑๖ ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) จึงเห็นว่า ปัญหาที่กรมทางหลวงหรือมานั้น มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๓ ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง ทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ ทางยกระดับดินแดง - ดอนเมือง เป็นสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่ ประเด็นที่สอง ทางหลวงสัมปทานสายดังกล่าวเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่จะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่ และ ประเด็นที่สาม กรมทางหลวงหรือบริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด (บริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน)) เป็นผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทานสายดังกล่าว

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้นิยาม “โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ว่า ให้กินความถึงแพด้วย แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดอื่นไว้ ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าสิ่งใดถือเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีตามมาตรา ๖ (๑)^๗ ประกอบกับมาตรา ๘^๘ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ จึง

^๖ มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

“โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ให้กินความถึงแพด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ

(๒) ที่ดินซึ่งมิได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ

“ที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ” ตามความหมายแห่งมาตรานี้ หมายความว่า ที่ดินซึ่งปลูกโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ และบริเวณต่อเนื่องกันซึ่งตามปกติใช้ไปด้วยกันกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างนั้น ๆ

^๘ มาตรา ๘ ให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามคำรายปีของทรัพย์สิน คือ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นกับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น นั้น ในอัตราร้อยละสิบสองครึ่งของคำรายปี เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ “คำรายปี” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง ๆ

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่า ให้ถือว่าค่าเช่านั้นคือคำรายปี แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรที่ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าค่าเช่านั้นมีจำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เข้าได้ หรือเป็นกรณีที่ค่าเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเอง หรือด้วยเหตุประการอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินคำรายปีได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการจัดเก็บภาษีดังกล่าว กล่าวคือ มาตรา ๔^๙ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้บัญญัติให้ยกเลิกประกาศภาษีเรือ โรง รัน ตึก แพ ปี่มะเมีย โทศก จุลศักราช ๑๒๓๒ และประกาศฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้เก็บภาษีจากเรือประจำขายของ เรือบรรทุกสินค้า หรือโรงเรือนตึกแพซึ่งเข้าอยู่อาศัยไว้สินค้าหรือประกอบกิจการในทางการค้าได้^{๑๐} และก่อให้เกิดผลประโยชน์รายได้แก่เจ้าของไม่ว่าจะให้เช่าหรือในทางการค้า^{๑๑} ซึ่งวัตถุประสงค์เช่นนี้ก็ปรากฏในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ด้วยเช่นกัน ดังเช่น กรณีตามมาตรา ๙ (๕)^{๑๒} ที่กำหนดให้ยกเว้นภาษีแก่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น

^๙ มาตรา ๔ นับตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป และภายในท้องที่ซึ่งได้ระบุไว้ตามมาตราก่อน ให้ยกเลิกกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. ประกาศภาษีเรือ โรง รัน ตึก แพ ปี่มะเมีย โทศก จุลศักราช

๒. ประกาศแก้ไขข้อความในประกาศเก็บภาษีเรือ โรง รัน ตึก แพ ปี่มะเมีย โทศก จุลศักราช ๑๒๓๒

๓. ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีเรือ โรง รัน พุทธศักราช ๒๔๗๔

๔. ประกาศว่าด้วยการใช้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีเรือ โรง รัน พุทธศักราช ๒๔๗๔

^{๑๐} ปรากฏวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีเรือ โรง รัน ตึก แพ จุลศักราช ๑๒๓๒ ตอนหนึ่งดังนี้ “ แพให้เช่าแลเขียนหอยตั้งบ่อนเล่นเบี้ยต่าง ๆ

แลแพคนเช่าให้เรียกภาษีห้องละสามบาท สองห้องหกบาท สามห้องเก้าบาท เรือ โรง รัน ตึกที่ให้เช่าไว้สินค้า ตั้งบ่อนเล่นเบี้ยเขียนหอย แลคนเช่าอยู่ แลเรือโรงตึกคนชั่ว

แลเรือนโรงรันตึกที่ไม่ได้ให้เช่าไว้สินค้าของตัวเอง ซึ่งอยู่ในท้องที่โปรตลาดตะเวน ให้เทียมเหมือนค่าเช่าให้เรียกภาษี ๑๒ ชัก ๑ กิ่ง คือ สิบสองตำลึงชักหกบาท แต่เรือนโรงรันตึกแพที่ให้เช่า แลไว้สินค้าของตัวเองไม่ได้อยู่ในท้องที่โปรตลาดตะเวน ให้เรียกภาษี ๑๒ ชัก ๑ แลโรงรันตึกแพซึ่งอยู่ตามแถวท้องตลาดแทรกปนอยู่ใน ระหว่างโรงรันตึกแพที่มีสินค้าขาย ไม่ประกอบการซื้อขายให้มีผลประโยชน์ จำเริญแก่ แผ่นดินนั้นไม่ชอบ ให้เรียกภาษีเท่ากับโรงรันตึกแพที่ไว้สินค้าขายเหมือนกัน แลให้เจ้าภาษีเรียกภาษีแต่ผู้ที่อยู่ในโรงรันตึกแพนั้น ๆ ครั้นจะให้ผู้ที่อยู่ในโรงรันตึกแพนั้น นำไปหาเจ้าของโรงรันตึกแพก็ยาก บางทีก็อยู่ไกลบางทีก็อยู่ใกล้ไปไม่พบบ้างวิวาทกัน จึงให้เรียกภาษีเอาแก่ผู้ที่อยู่ในโรงรันตึกแพนั้น ๆ แล้วจึงให้ผู้เช่าไปหักเอาเงินค่าเช่า โรงรันตึกแพ ซึ่งได้เสียไปตามมากแลน้อย

^{๑๑} ครั้นล่วงมาเมื่อผู้กราบบังคมทูลพระกรุณาให้ทราบฝ่าละอองว่า เจ้าภาษีรับทำภาษีแล้วขายช่วง ให้ผู้อื่นไปเก็บตามระยะจังหวัดกรุงเทพฯ แลแขวงหัวเมืองปากใต้ฝ่ายเหนือ แลผู้ที่ซื้อช่วงออกไปนั้น หาเรียกภาษีตามพิกัตท้องตราไม่ ไปเรียกภาษีให้เหลือ ๆ เกิน ๆ ฝ่ายราษฎรเล่าก็คิดยักย้ายต่าง ๆ หลีกเลี้ยงให้ผิดจากพิกัต เอาไรต์เปรียบแก่กัน จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า เมื่อเลิกตลาดเปลี่ยนเรียกเป็นภาษีเรือนโรง รัน ตึกแพ ที่ไว้สินค้า แลให้เช่าตั้งบ่อนเล่นเบี้ยต่าง ๆ มาหลายปีก็ไม่มีความละเอาะวิวาทถ่มเถียงกันครั้งนี้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยกภาษีเรือเร่ เรือจร ให้แก่ราษฎรไม่ต้องเสียภาษีเป็นอันมาก การยังไม่เรียบร้อย ฉะนั้นคงจะดีให้ท่านเสนาบดีปรึกษาหาฤกษ์กัน จัดการเสียใหม่ให้สมควร ท่านเสนาบดีปรึกษาพร้อมกันเห็นว่า ให้ยกเรือเร่เรือจรเสีย นั้น คงไว้แต่เรือประจำขายของเหมือนกับโรงรัน แลเรือบันทุกอิฐบันทุกทราย บันทุกกระเบื้องซึ่งไม่ได้เสียภาษี แลเรือบันทุกเครื่องคชาเดิม ไปเที่ยวขายในจังหวัดกรุงเทพฯ แลหัวเมืองถาเรือนโรง รัน ตึกแพที่ให้เช่า แลที่ไว้สินค้าต่าง ๆ แลโรงคนชั่วซึ่งเป็นสินค้าอย่างหนึ่ง แลที่ตั้งบ่อนเล่นเบี้ยเขียนหอยนั้น ควรให้เสียภาษีตามพิกัตตีพิมพ์ประกาศ

^{๑๒} มาตรา ๙ ทวิพยัสันตั้งต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

ซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่ หรือมาตรา ๑๐^{๙๓} ที่กำหนดให้ตเว้นภาษี แก่โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่เฝ้ารักษา และมิได้ใช้เป็น ที่ไว้สินค้าหรือประกอบอุตสาหกรรม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ บังคับในเวลาใกล้เคียงกัน เช่นมาตรา ๔๓๔^{๙๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๙๕} ที่บัญญัติ ให้ผู้ครองโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่ก่อสร้างไว้ชั่วคราวบกพร่องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น เว้นแต่จะได้อาศัยความ ระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย หรือคำนิยาม “อาคาร” ตามมาตรา ๕^{๙๖}*(๑๖) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ที่บัญญัติว่า

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการ รถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการการรถไฟโดยตรง

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะซึ่งกระทำการอันมิใช่ เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างใดหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้าในโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าอยู่อาศัยอยู่เอง โดยมีได้ใช้ เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

^{๙๓} มาตรา ๑๐ โรงเรียนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่เฝ้า รักษา และซึ่งมิได้ใช้เป็น ที่ไว้สินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมท่านให้ตเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

^{๙๔} มาตรา ๔๓๔ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ก่อสร้างไว้ชั่วคราวบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ถือว่าผู้ครองโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ จำต้อง ใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหายจะนั้นแล้วท่าน ว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความ บกพร่องในการปลูกหรือค้ำจุนต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีก ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่ผู้นั้น ก็ได้

^{๙๕} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๘

^{๙๖} มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้าสำนักงาน หรือสิ่งปลูก สร้างอย่างอื่นใดซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ รวมทั้งอสังหาริมทรัพย์หรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ชุมนุมของ ประชาชนไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้ง และโดยเฉพาะในที่ซึ่งติดต่อกับทางสาธารณะนั้น ให้หมายความถึง สะพาน อุโมงค์ ท่อ หรือรางระบายน้ำเพื่อการสุขาภิบาล รั้วหรือกำแพงกับทั้งประตูรั้วหรือกำแพงนั้น ป้ายโฆษณาอันติด ไว้อย่างถาวรซึ่งมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือป้ายโฆษณาอันติดไว้ซึ่งมีน้ำหนักเกินยี่สิบกิโลกรัม อุโมงค์ คาน เรือ เชื้อนทำน้ำ หรือท่าจอดเรือด้วย อนึ่ง คำว่า “อาคาร” นี้ให้รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีจะได้ กำหนดตามความในมาตรา ๕ อีกด้วย

อาคาร หมายความว่ารวมถึง สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใดซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ด้วยแล้ว โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างตามกฎหมายดังกล่าวน่าจะมีความหมายทำนองเดียวกับโรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้น กรณีจึงต้องถือว่า พระราชบัญญัติ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีในลักษณะเดียวกับการจัดเก็บภาษีตามประกาศภาษีเรือ โรง รัน ตึก แพ จุลศักราช ๑๒๓๒ กล่าวคือ โรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีนั้นต้องมีลักษณะเข้าอยู่อาศัยได้ เช่น บ้านอยู่อาศัย หรือใช้เป็นที่ไว้ สินค้าได้ เช่น อาคารเก็บสินค้าหรือถังน้ำมันที่ก่อสร้างติดกับที่ดิน^{๙๙} หรือใช้ประกอบอุตสาหกรรม ได้ เช่น โรงงานต่างๆหรือเข้าใช้ได้ เช่น ที่จอดรถหรืออาคารจอดรถ และได้ก่อให้เกิดประโยชน์ รายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นด้วย สำหรับทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๑ ทางยกระดับดินแดง - ดอนเมือง นั้น นอกจากเป็นสิ่งปลูกสร้างโดยข้อเท็จจริงแล้ว ยังก่อให้เกิดรายได้แก่เจ้าของด้วย^{๑๐๐} ดังนั้น ทางหลวงสัมปทานสายดังกล่าวจึงเป็นสิ่งปลูกสร้าง ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ในประเด็นนี้จะต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณีกล่าวคือ กรณีที่หนึ่ง ช่วงเวลาก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ และกรณีที่สอง เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ แล้ว

กรณีที่หนึ่ง เห็นว่า โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างหากอยู่ในความหมายของกฎหมาย ว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินแล้วจะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน เว้นแต่จะเป็นโรงเรือนหรือสิ่ง ปลูกสร้างที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๙^{๑๐๑} เช่น พระราชวังอันเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดิน หรือ ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะสำหรับทางหลวงสัมปทานยกระดับ บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ นี้ เนื่องจากสัญญาสัมปทานทางหลวงในทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๑ ฉบับแรกนั้น มิได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการกรรมสิทธิ์ของทางหลวงสัมปทานไว้ดังได้ กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ปรากฏในข้อสัญญาเกี่ยวกับการส่งมอบพื้นที่ว่าเป็นการให้สิทธิแก่บริษัท ดอนเมืองโกลด์เวย์ จำกัด ในการปลูกสร้างอาคารหรือทางหลวงลงบนที่ดินซึ่งเป็นของรัฐ (ทาง หลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑) จึงไม่ใช่ทรัพย์สินของรัฐบาลและมีใช้ ส่วนควบของที่ดินซึ่งเป็นของรัฐด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔๖^{๑๐๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย

^{๙๙} คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๓๙๗/๒๕๒๑ พิพากษาว่า ถังน้ำมันขนาด ๘๐๐,๐๐๐ ลิตร และขนาด ๑๐๐,๐๐๐ ลิตร ก่อสร้างขึ้นติดที่ดินเป็นการถาวรเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น

^{๑๐๐} ข้อ ๒๐.๑ เว้นแต่ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๒ บริษัทมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะเก็บค่าผ่านทาง จากบรรดาผู้ใช้ทางหลวงสัมปทานทุกราย กรมทางหลวงจะดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับการเก็บค่าผ่านทาง ตามข้อกำหนดของสัญญานี้

^{๑๐๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๒), ข้างต้น

^{๑๐๒} มาตรา ๑๔๖ ทรัพย์สินซึ่งติดกับที่ดินหรือติดกับโรงเรือนเพียงชั่วคราวไม่ถือว่าเป็นส่วนควบ กับที่ดินหรือโรงเรือนนั้น ความข้อนี้ให้ใช้บังคับแก่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งผู้มีสิทธิในที่ดินของผู้อื่น ใช้สิทธินั้นปลูกสร้างไว้ในที่ดินนั้นด้วย

กรณีที่สอง เห็นว่า เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ ข้อ ๒๒^{๒๑} ได้กำหนดให้กรรมสิทธิ์ของทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ เป็นของรัฐนับแต่วันที่ลงนาม กรณีจึงมีปัญหาที่จะต้องตีความมาตรา ๙ (๒) ที่บัญญัติว่า “ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ” ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ว่า จะตรงกับกรณีของทางหลวงสัมปทานยกระดับอันเป็นปัญหาที่กรมทางหลวงหารือหรือไม่

ทางหลวงสัมปทานยกระดับดังกล่าวนั้น “รัฐบาลใช้ในกิจการของรัฐบาล” หรือไม่ กรณีนี้ เห็นว่า คำว่า “กิจการของรัฐบาล” หมายถึง ราชการของทบวงการเมืองต่าง ๆ โดยตรง การที่กรมทางหลวงได้เอาทางหลวงสัมปทานยกระดับให้เอกชนรายหนึ่งเข้าใช้เพื่อหาประโยชน์โดยเอกชนผู้นั้นเป็นผู้เก็บค่าผ่านทาง จึงถือไม่ได้ว่าทางหลวงสัมปทานยกระดับนั้นใช้ในกิจการของกรมทางหลวงโดยตรง ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ก็ได้เคยวินิจฉัยในปัญหาทำนองเดียวกันนี้เป็นบรรทัดฐานไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๒๖๓/๒๕๐๘^{๒๒}

ทางหลวงสัมปทานยกระดับดังกล่าวนี้ “รัฐบาลใช้ในกิจการสาธารณะ” หรือไม่ กรณีนี้ เห็นว่า แม้ว่าทางหลวงสัมปทานยกระดับจะเป็นทางสาธารณะตามนิยามของคำว่า “ทางหลวง”^{๒๓} ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ตาม แต่คำว่า “ทางสาธารณะ” ดังกล่าวก็มิได้มีความหมายตรงกับคำว่า “รัฐบาลใช้ในกิจการสาธารณะ” ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน^{๒๔} ที่จะเป็เหตุของการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพราะคำว่า “รัฐบาลใช้ในกิจการสาธารณะ” ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินนั้นมีความหมาย ว่ารัฐบาลเองเป็นผู้เอาทรัพย์สินออกให้สาธารณะชนใช้เป็นการทั่วไปโดยมิได้เป็นการประกอบธุรกิจการค้ากำไร แต่ตามประเด็นที่กรมทางหลวงหารือมานั้นเป็นกรณีที่กรมทางหลวงมิได้เป็นผู้เอาทรัพย์สินออกให้สาธารณะชนใช้โดยตรง แต่เป็นการให้เอกชนรายหนึ่ง (บริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด หรือที่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน)) ใช้เพื่อประกอบธุรกิจการค้ากำไรจากสาธารณะชนผู้ใช้ทาง จึงถือไม่ได้ว่าทางหลวง

^{๒๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓), ข้างต้น

^{๒๒} บันทึก การจัดเก็บภาษีโรงเรือนฯ จากการให้เช่าซื้อโรงเรือน ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือ ที่ สร ๐๙๐๒/๗๗๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

^{๒๓} มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งสัหรัณทรัพย์อย่างอื่น นอกจากทางรถไฟ และให้หมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อหรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้ว หลักสำรวจ หลักเขต หลักระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณ ที่จอดรถ ที่พักคนโดยสาร เรือสำหรับขนส่งข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

สัมปทานยกระดับดังกล่าวเป็นกรณีที่รัฐบาลใช้ในกิจการสาธารณะ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ก็ได้เคยวินิจฉัยในปัญหาทำนองเดียวกันนี้เป็นบรรทัดฐานไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๑๘๙/๒๕๓๘^{๒๔} ว่าการที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้บริษัทสรรพสินค้าตั้งฮั่วเส็ง จำกัด เช่าอาคารด้านหน้าตึกอักษฎางค์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค นั้น แม้ว่าโรงเรือนจะเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล แต่เมื่อได้อนุญาตให้บริษัทสรรพสินค้าตั้งฮั่วเส็ง จำกัด ใช้ทำการค้าหากำไร จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ หรือในเรื่องเสร็จที่ ๔๓๓/๒๕๓๑^{๒๕} ซึ่งเป็นกรณีฟ้องการค้าของครุสภาได้ใช้อาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่เช่าจากกระทรวงการคลังเป็นโรงงานผลิตอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในลักษณะการประกอบธุรกิจการค้าหากำไร คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) จึงเห็นว่าเมื่อเป็นการประกอบธุรกิจการค้าหากำไร กรณีจึงถือไม่ได้ว่าอาคารดังกล่าวได้ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือกิจการสาธารณะที่จะได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ กระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุจึงต้องเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเห็นว่าทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ มิใช่ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ที่จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (กรณีที่ราชพัสดุที่องค์การค้าของครุสภาเป็นผู้เช่า) ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๖๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๑

ประเด็นที่สาม เห็นว่า ในประเด็นนี้จะต้องพิจารณาแยกเป็น ๒ กรณีกล่าวคือ กรณีที่หนึ่ง ช่วงเวลาก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ และกรณีที่สอง เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ แล้ว

กรณีที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีข้อสัญญากำหนดให้กรรมสิทธิ์ในทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ เป็นของกรมทางหลวง กรรมสิทธิ์บนทางหลวงสัมปทานยกระดับดังกล่าวจึงเป็นของบริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด ตามเหตุผลที่ได้กล่าวไว้แล้วในประเด็นที่สอง ดังนั้น บริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด (บริษัททางยกระดับดอนเมืองจำกัด (มหาชน)) จึงเป็นผู้ที่ต้องเสียค่าภาษีตามมาตรา

^{๒๔} บันทึก การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (กรณีคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลให้เอกชนใช้โรงเรือนจำหน่ายสินค้าเพื่อเป็นสวัสดิการภายในส่วนราชการ) ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๑๗๔ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๘

^{๒๕} บันทึก การยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (กรณีที่ราชพัสดุที่องค์การค้าของครุสภาเป็นผู้เช่า) ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๖๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๑

๔๐^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

กรณีที่สอง เห็นว่า เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาทางหลวงสัมปทานฯ โดยข้อ ๒๒^{๒๗} กำหนดให้กรรมสิทธิ์ของทางหลวงสัมปทานยกระดับบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ เป็นของรัฐนับแต่วันที่ลงนาม ดังนั้น กรมทางหลวงจึงเป็นผู้ที่ต้องเสียค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทานดังกล่าว นับแต่วันที่ลงนามในสัญญาทางหลวงสัมปทานฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

อนึ่ง เนื่องจากข้อ ๑๖^{๒๘} ของสัญญาทางหลวงสัมปทาน ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้ผู้รับสัมปทานจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ที่เกิดขึ้นจากสัมปทานนี้ทั้งหมด ประกอบกับข้อ ๓๑.๑^{๒๙} ของสัญญาทางหลวงสัมปทานฉบับก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่าหากคู่กรณีไม่สามารถระงับข้อพิพาทกันได้ให้นำข้อพิพาทเสนออนุญาโตตุลาการชี้ขาด ดังนั้น หากกรมทางหลวงเห็นว่า ข้อ ๑๖ ของสัญญาทางหลวงสัมปทานฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้ผู้รับสัมปทานเป็นผู้รับผิดชอบภาษีอากรต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากสัมปทาน กรมทางหลวงก็อาจเรียกร้องให้บริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด (บริษัททางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน)) ปฏิบัติตามข้อสัญญานั้นก็ได้ หรือในกรณีที่มิข้อโต้แย้งจากบริษัทฯ คู่สัญญาก็อาจจะขอให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาดว่าภาษีอากรตามข้อ ๑๖ นั้น รวมถึงภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินด้วยหรือไม่ก็ได้

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๐

^{๒๖} มาตรา ๔๐ ค่าภาษีนี้นั้นทำให้เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสีย แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ เป็นของคนละเจ้าของ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ต้องเสียภาษีทั้งสิ้นในกรณี เช่นนั้นถ้าเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ไม่เสียภาษีนี้นั้นว่าการขายทรัพย์สินทอดตลาดของผู้นั้นตามมาตรา ๔๔ ให้รวมถึงขายสิทธิใด ๆ ในที่ดินอันเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ยังคงมีอยู่นั้นด้วย

^{๒๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓), ข้างต้น

^{๒๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕), ข้างต้น

^{๒๙} ข้อ ๓๑.๑ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นอันเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานนี้ คู่กรณีจะต้องพยายามระงับข้อพิพาทนั้นโดยฉันทามติร่วมกัน ถ้าหากภายในหกสิบ (๖๐) วัน หรือในเวลาใดๆ ที่ขยายออกไปตามที่ตกลงร่วมกัน คู่กรณีไม่สามารถระงับข้อพิพาทกันได้โดยฉันทามติให้นำข้อพิพาทนั้นเสนออนุญาโตตุลาการชี้ขาด